

Zon op grote daken

Gemeente Diemen

PLAN VAN AANPAK 2022-2026

juli 2022

Inhoudsopgave

1.	Inleiding Zon op grote daken	3
1.1.	Doelstelling	3
1.2.	Afbakening	6
2.	Analyse van potentie Zon op grote daken	8
2.1.	Potentieel dakoppervlakte	8
2.2.	Netcongestie en infrastructuur	9
3.	Doelgroepen	10
3.1.	Bedrijven	10
3.2.	Scholen	12
3.3.	Sportverenigingen	14
3.4.	Gemeentelijk vastgoed	15
3.5.	Woningcorporaties	15
4.	Aanpak voor Zon op grote daken	16
4.1.	Kaders voor de aanpak	16
4.2.	Stap 1: Centraal informatiepunt	17
4.3.	Stap 2: Activeren en motiveren	17
4.4.	Selectie ontzorgende partij(en)	18
4.5.	Communicatie	19
4.6.	Tijdplan	20
5.	Projectmanagement gemeente	21
5.1.	Budget	21
5.2.	Borging binnen gemeentelijke organisatie	22
6.	Bijlage I – Top 15 grootste onbenutte bedrijfsdaken	23
7.	Bijlage II – Subsidies en leningen	24
8.	Bijlage III – Ontzorgende partijen	27
9.	Bijlage IV – Selectiecriteria ontzorgende partij(en)	28
10.	Bijlage V – Begroting	29

Coverfoto: opening van het zonnedak van energiecoöperatie EcoStroom in Diemen (juni 2019).

1. Inleiding Zon op grote daken

Dit document biedt praktische handvatten om het plaatsen van zonnepanelen op grote daken in de gemeente Diemen te versnellen van 2022-2026. De aanpak voor Zon op grote daken komt voort uit de Regionale Energie Strategie (RES), waarbij zon op grote daken wordt gekenmerkt als één van de belangrijkste mogelijkheden voor duurzame opwek van energie. Daarbij staat zon op grote daken los van de ontwikkeling van zon op particuliere daken, waar aparte stimuleringsregelingen voor zijn (zoals de BTW teruggave). De gedachte is dat het stimuleren van zonne-energie op grote daken in potentie eenvoudiger meer impact kan maken, omdat op grote daken meer panelen kunnen worden geplaatst dan op kleine daken. Dit Plan van aanpak is bedoeld om concrete invulling te geven aan de ambities voor duurzame opwek in de gemeente.

1.1. Doelstelling

Om de doelstelling te bepalen voor Zon op grote daken, bekijken we de ambities die uiteengezet worden in de diverse beleidsstukken die aanleiding gaven voor Zon op grote daken.

Ambitie RES 1.0 NHZ

De belangrijkste handvatten voor de doelstelling van Zon op grote daken komen uit de RES. In de zomer van 2021 is de RES 1.0 Noord-Holland Zuid (NHZ) vastgesteld. Hierin zijn ambities vastgesteld voor de RES-regio Noord-Holland Zuid om de energietransitie vorm te geven. De RES werkt toe naar een opwek van 2,7 terawattuur (TWh) aan duurzame energie in 2030 voor de hele regio NHZ, bestaande uit wind- en zonne-energie.¹ Naast deze ambitie, wordt er gesproken over een theoretische potentie in de regio van 3,0 TWh, dus 2,7 TWh is niet de hoogst haalbare ambitie.² De verwachting is dat met een opwek van 2,7 TWh ongeveer 12-14% van de totale elektriciteitsvraag rond 2030 wordt gedekt. Van de 2,7 TWh wordt 0,7 TWh reeds opgewekt, dus er moet 2 TWh aan nieuwe opwekmogelijkheden gerealiseerd worden met wind- en zonne-energie.³ De ambitie voor nieuwe opwek voor de regio wordt verder vertaald naar deelregio Amstelland als 344 gigawattuur (GWh): het totaal voor de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn.

De RES ambities zijn gebaseerd op de theoretische potentie van verschillende typen energie en zoekgebieden in de RES regio. Zon op grote daken is één categorie, naast windmolens, zonnevelden, zon op geluidsschermen en zon boven parkeerplaatsen – welke in dit Plan van aanpak buiten beschouwing worden gelaten. De theoretische potentie voor Zon op grote daken Diemen in 2030 is 20,8 GWh (grofweg 25 ha zonnepanelen), wat gepresenteerd wordt als realistisch streven: geen onder- maar ook geen bovengrens.⁴

¹ <https://energieregionhz.nl/app/uploads/2021/04/nhz-energie-infrastructuur.pdf>, pag. 10.

² <https://energieregionhz.nl/app/uploads/2021/04/nhz-samenvatting.pdf>, pag. 7.

³ <https://energieregionhz.nl/app/uploads/2021/12/20211214-RES-Uitvoeringsprogramma-Noord-Holland-Zuid.pdf>, pag. 15.

⁴ Berekening Generation.Energy ter ondersteuning van de RES ambities.

Diemen heeft zes grote RES zoekgebieden voor zonnevelden (zie kaart).⁵ Hierbij moet een aantal feiten in acht worden genomen:

- Over de Weilanddriehoek wordt al een uitspraak gedaan in de Omgevingsvisie Diemen 2040: "We achten deze locatie niet geschikt voor de realisatie van grootschalige zonnevelden. Op een kleinere schaal kan zonne-energie mogelijk wel een rol spelen, bijvoorbeeld in een goed doordachte integratie met natuur- en/of sportvoorzieningen."
- Over het zoekgebied bij Manege de Eenhoorn heeft de raad op 17 juni 2021 een motie aangenomen. Hierin wordt aangegeven dat de activiteiten van de manege niet mogen worden belemmerd. Ook hier zit een uitgestrekt zonneveld er dus niet in.
- De A1 is aangewezen als RES zoekgebied en inmiddels ook opgenomen op een lijst met mogelijke projecten van Rijkswaterstaat (RWS) in het kader van het OER programma (Opwekking Energie Rijksgronden). Wat we niet op de kaart zien is dat ook de A9 in het OER programma wordt bekeken. Mogelijkerwijs kan de A9 in 2023 aan de RES zoekgebieden worden toegevoegd.

Bij de vaststelling van de RES 1.0 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen waarin het College wordt verzocht om een zonneladder op te stellen. Een zonneladder is een ruimtelijk instrument om initiatieven voor zonprojecten te kunnen toetsen. Een zonneladder geeft de rangorde aan van type locaties voor zonprojecten die de gemeente juist wel of niet wil stimuleren. De projecten op de type locaties van trede 1 worden door de gemeente het meest gestimuleerd. Bij opvolgende treden neemt de voorkeur steeds verder af. Zo kan een zonneladder als intern kompas dienen voor alle zonprojecten in de gemeente. De gemeente Diemen heeft de Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland gevraagd om dit op te pakken. De oplevering wordt verwacht in Q4 van 2022. Aan de hand van de zonneladder kan een verdere prioritering van de zon-zoekgebieden worden voortgezet. Deze zal dan in juni/juli 2023 worden uitgewerkt in de RES 2.0.

Ambities gemeentelijke beleidsstukken

In de Duurzaamheidsagenda 2020-2025 heeft de gemeente Diemen drie ambities geformuleerd die direct te maken hebben met de energietransitie. Deze ambities geven minder concrete handvatten voor de doelstelling van Zon op grote daken, maar zijn wel belangrijk voor het totaalplaatje.

⁵ [RES-viewer – energieregio Noord-Holland \(energieregionh.nl\)](https://www.energieregionh.nl)

1. De gemeente wil in 2040 al volledig fossiel-onafhankelijk zijn. Vanaf 2040 zijn alleen duurzame bronnen van energie toegestaan. Daarmee stelt de gemeente een scherpere ambitie vast dan het rijk aangeeft in het Klimaatakkoord: niet in 2050 van het aardgas af, maar in 2040.⁶
2. De gemeente neemt de ambities voor CO₂-reductie over uit het Klimaatakkoord: 49% reductie in 2030 en 90% reductie in 2050.⁷
3. Tenslotte stelt de gemeente zich tot doel om in 2030 een klimaatneutrale organisatie te zijn. Dan moeten alle gemeentelijke gebouwen aardgasvrij zijn en mag de gemeentelijke organisatie geen broeikasgassen meer uitstoten.⁸

De Transitievisie warmte 2021-2026 en de Omgevingsvisie Diemen 2040 voegen geen aanvullende ambities toe voor Zon op grote daken.

In het recent vastgestelde Coalitieakkoord 2022-2026 staat dat de coalitie een substantiële bijdrage wil leveren aan het opwekken van meer duurzame energie, o.a. via het plaatsen van zonnepanelen op grote daken, waarbij de plannen goed worden afgestemd op de behoeften van de verschillende doelgroepen. Verder wil de coalitie van het gas af met aandacht voor bestrijding van energiearmoede. Daartoe dienen afspraken gemaakt te worden met woningcorporaties en particuliere verhuurders om hun woningen te verduurzamen, hierbij streven we naar woonlastenneutraliteit. Tenslotte wil de coalitie inzetten op duurzame energieopwekking voor minder draagkrachtige bewoners.⁹

Doelstelling Zon op grote daken

De theoretische potentie voor Zon op grote daken Diemen, die gebruikt is als basis voor de RES, bedraagt 20,8 GWh in 2030. Zoals in hoofdstuk 2 zal blijken, ligt de potentiële opwek door de grootste doelgroep (bedrijven) volgens analysetool Zonnedakje wat lager (20,4 GWh). Daarbij moet worden opgemerkt dat de analysetool een rooskleurige inschatting lijkt te maken van de opwekpotentie. Dit blijkt uit een steekproef met individuele adressen en uit het feit dat Zonnedakje ervan uit gaat dat van alle daken de volledige potentie benut wordt. De andere doelgroepen (zoals scholen of sportverenigingen) voegen relatief weinig opwekpotentie toe. Om 20,8 GWh te realiseren in 2030 moeten bijna alle dakeigenaren van de diverse doelgroepen in dit Plan van aanpak zonnepanelen installeren en daarbij bovendien hun volledige dakpotentie benutten. Tegelijkertijd is de theoretische potentie die gedefinieerd is voor de RES de meest betrouwbare en realistische inschatting voor Zon op grote daken in Diemen.

Zo komen we tot de volgende doelstelling voor Zon op grote daken Diemen:

1. 20,8 GWh duurzame energieopwekking in 2030.
Een belangrijke kanttekening daarbij is dat dit Plan van aanpak voor de periode 2022-2026 is. Om de doelstelling te halen in 2030 zal de uitvoering van dit Plan van aanpak nauw in de gaten gehouden worden, zodat er kan worden bijgestuurd wanneer er obstakels geïdentificeerd worden en de realisatie van zonprojecten achter loopt. Verder moet er in 2026 worden geëvalueerd welke doelgroepen prioriteit moeten krijgen voor het vervolgetraject, zodat de doelstelling van 20,8 GWh op het vizier blijft.

⁶ Gemeente Diemen, Duurzaamheidsagenda 2020-2025, pag. 6.

⁷ Gemeente Diemen, Duurzaamheidsagenda 2020-2025, pag. 6.

⁸ Gemeente Diemen, Duurzaamheidsagenda 2020-2025, pag. 24.

⁹ Gemeente Diemen, Coalitieakkoord 2022-2026, pag. 17

2. Met het oog op een sociale energietransitie, zetten we in op een substantieel deel coöperatieve daken, zodat bewoners die geen eigen dak bezitten ook kunnen participeren in de energietransitie. De mogelijkheid om een coöperatief dak te realiseren krijgt daarom speciale aandacht in het aanbod voor de doelgroepen.

1.2. Afbakening

Keuze doelgroepen

De aanpak voor Zon op grote daken richt zich de komende vier jaren (2022-2026) op vijf doelgroepen die de meeste potentie hebben:

1. Bedrijven
Deze doelgroep heeft de grootste potentie, zoals blijkt uit de analyse van Zonnedakje (hoofdstuk 2). Een lastig aspect aan deze doelgroep is dat bedrijven (inclusief kantoren) heel divers zijn. Ook zijn bedrijven vaak geen eigenaar van het pand, dus zullen er afspraken gemaakt moeten worden met zowel de pandeigenaar als de huurder.
2. Scholen
Diemen heeft momenteel zeven basisscholen. Een aantal scholen zijn al goed op weg met zonnepanelen, maar bij een paar scholen zijn er nog geen panelen. Vanwege de zichtbaarheid en de voorbeeldfunctie van schoolgebouwen, willen we hier de puntjes op de i zetten.
3. Sportverenigingen
Onder deze doelgroep verstaan we amateursportverenigingen met een eigen gebouw. Er is slechts een beperkt aantal sportverenigingen in de gemeente die een eigen pand hebben. Enkele van deze verenigingen hebben al zonnepanelen neergelegd. We stimuleren alle verenigingen om panelen te nemen, omdat ze zichtbaar zijn in de samenleving.

De aanpak die gepresenteerd wordt in dit plan is voor bovengenoemde drie doelgroepen. De aanpak richt zich op het snel plukken van het laaghangende fruit (geïnteresseerde bedrijven, scholen en sportverenigingen kunnen snel bediend worden), en daarna op het aanspreken van alle overige bedrijven, scholen en sportverenigingen op diverse manieren en over een langere periode. De overige twee doelgroepen zetten de komende jaren ook stappen om zonnepanelen te installeren op grote daken, maar dat verloopt via interne doelstellingen en prestatieafspraken.

4. Gemeentelijk vastgoed
De gemeente heeft een belangrijke voorbeeldfunctie, zeker als wij aanjager willen zijn van de transitie naar duurzame energie. De gemeente is al goed op weg met verduurzaming van het vastgoed en het installeren van zonnepanelen. Het voornaamste is om de meerjarenonderhoudsplannen voor gemeentelijk vastgoed af te stemmen op de ambities van de gemeente.
5. Woningcorporaties
Woningcorporaties zijn ook al bezig met verduurzaming. De gemeente wil de corporaties hier verder in ondersteunen om de energietransitie ook voor kwetsbare huurders betaalbaar te maken. De gemeente maakt prestatieafspraken met de corporaties, waarin ook duurzame

ambities opgenomen zijn. Het plaatsen van zonnepanelen is onderdeel van de huidige prestatieafspraken. In de toekomst kan er via prestatieafspraken verder worden gewerkt aan Zon op grote daken.

Definitie grote daken

Voor de definitie van "grote daken" wordt de RES standaard gehanteerd van 285 m² dakoppervlakte (installatie van minimaal 15 kWp). Deze maatstaaf wordt ook gebruikt in de analysetool Zonedakje. Er is nog een tweede RES standaard van 1000 m², die wordt gebruikt in de analysetool Atlas zon op dak van het Servicepunt Duurzame Energie. We kiezen voor de kleinere maat om meer daken te kunnen realiseren.

Positionering binnen thema duurzaamheid

Een ander punt van afbakening betreft het thema duurzaamheid. Dit Plan van aanpak richt zich alleen op het opwekken van zonne-energie. Uiteraard is deze doelstelling nauw verbonden met o.a. energiebesparing en de energietransitie, maar zonder deze afbakening kan de aanpak gauw verzanden in een te brede en ingewikkelde opzet. Wel is de aanpak voor Zon op grote daken zo ingericht dat het eventuele andere duurzaamheidsopgaven en -campagnes kan versterken. In het algemeen juichen we alle stappen richting verduurzaming toe en kan er meebewogen worden met de wensen van de doelgroep. Misschien wil een sportvereniging liever thermische (T) panelen i.p.v. zonnepanelen (PV), of een hybride PVT paneel. Misschien bieden (toekomstige) subsidies inspiratie voor een bredere verduurzamingslag voor een bedrijventerrein dan alleen het plaatsen van zonnepanelen. Misschien wil een dakeigenaar, wiens dak ongeschikt is voor panelen, wel een andere duurzame keuze maken voor het dak, zoals een blauw dak (wateropvang t.b.v. klimaatadaptatie), groen dak (sedumplantjes op het dak t.b.v. klimaatadaptatie en biodiversiteit) of wit dak (zorgt voor reflectie van de zon t.b.v. klimaatadaptatie). Door bij de uitvoering keuzevrijheid te geven aan dakeigenaren en in de gaten te houden waar koppelkansen zijn met andere duurzaamheidsopgaven, kunnen diverse initiatieven met elkaar verbonden worden.

2. Analyse van potentie Zon op grote daken

2.1. Potentieel dakoppervlakte

Voor het analyseren van het potentieel dakoppervlak voor Zon op grote daken voor de drie belangrijkste doelgroepen, wordt Zonnedakje gebruikt – een tool van Sobolt die ter beschikking wordt gesteld door de Provincie Noord-Holland. Daarnaast zijn de gegevens aangevuld via Atlas zon op dak van het Servicepunt Duurzame Energie.

Potentie Zon op Grote Daken

In de gemeente Diemen zijn in totaal 11.261 daken. Dit totaal omvat alle daken, inclusief particuliere daken en kleine daken die buiten dit Plan van aanpak vallen. Van deze 11.261 daken zijn op 15% al zonnepanelen gelegd (peildatum Zonnedakje: juni 2022, maar de luchtfoto's dateren van het voorjaar 2021).¹⁰ Van de onbenutte en tevens geschikte daken zijn 402 daken groter dan 285 m². Van deze 402 daken is bij geen enkel dak sprake van beschermd stadsgezicht, dus in dat opzicht is er geen belemmering om deze daken vol te leggen met panelen. Deze 402 daken hebben samen 259.243 m² potentieel geschikt dakoppervlak¹¹, waar ongeveer 156.938 panelen op passen. Gemiddeld wekt een paneel 315 kWh stroom per jaar op, dus bij de realisatie van deze panelen zou een opwek horen van 49.435.470 kWh, oftewel 49,4 GWh per jaar.

Hierbij moet opgemerkt worden dat het potentieel dakoppervlak, en daarmee de hoeveelheid op te wekken energie, waarschijnlijk te positief worden ingeschat door Zonnedakje, zo bleek uit een steekproef van individuele daken.

Potentie per doelgroep

Doelgroep	Benutte grote daken	Onbenutte grote daken	Dakoppervlak potentieel geschikt (m ²)	Mogelijk te plaatsen panelen	Extra op te wekken energie p/jr (kWh) ¹²
Alle doelgroepen	402	-	259.243	156.938	49.435.470
Bedrijven	23	138	106.751	64.636	20.360.340
Scholen	3	4	3.170	1.890	595.350
Sportverenigingen	3 ¹³	2 ¹⁴	256	159	50.085

Bron: Zonnedakje (o.b.v. luchtfoto's uit maart t/m mei 2021)

¹⁰ De huidige luchtfoto's dateren van maart t/m mei 2021. Zonnedakje zal jaarlijks geupdate worden met nieuwe luchtfoto's. De verwachting is dat de volgende update zal plaatsvinden in het najaar van 2022. Dit geeft enige vertekening in de cijfers, want er zijn uiteraard zonnepanelen gerealiseerd in de tussenliggende tijd.

¹¹ Zonnedakje hanteert de volgende definitie van "potentieel geschikt dakoppervlakte": "Van het zonnig oppervlakte van een dak wordt aangenomen dat 60% geschikt is voor zonnepanelen. De 40% zonder zonnepanelen is aangehouden om rekening te houden met ruimte aan de randen van het dak en obstakels zoals bijvoorbeeld dakkapellen. Dit is een gemiddelde aanname, in de praktijk zal dit verschillen en afhankelijk zijn van de exacte situatie per dak." Hiermee is echter nog niks gezegd over de geschiktheid van de bouwstructuur onder het dak. Potentieel geschikte daken moeten bouwkundig gekeurd worden om te zien of ze echt geschikt zijn.

¹² Gemiddeld wekt een zonnepaneel per jaar 315 kWh op.

¹³ Waarvan één dak geen groot dak is, maar vanwege de beperkte grootte van de doelgroep toch wordt meegenomen in deze aanpak.

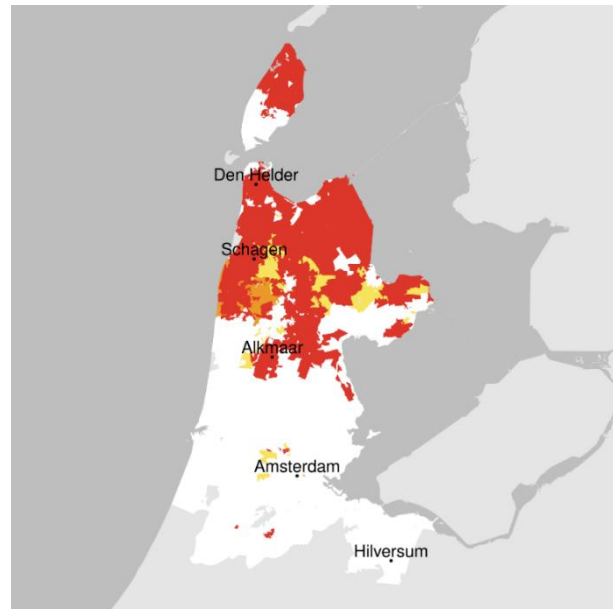
¹⁴ Waarvan één dak geen groot dak is, maar vanwege de beperkte grootte van de doelgroep toch wordt meegenomen in deze aanpak.

2.2. Netcongestie en infrastructuur

Door de snelle elektrificatie van de samenleving, wordt er veel gevraagd van het elektriciteitsnet. Op veel plekken in Nederland is sprake van netcongestie. De situatie in Diemen lijkt voorlopig geen problemen op te leveren voor Zon op grote daken.

Bijgevoegde kaart geeft de huidige teruglevercapaciteit weer voor grootverbruik aansluitingen, d.w.z. zakelijke aansluitingen groter dan 3x80 ampère (wat nodig is voor een grote installatie van zonnepanelen). Wit gebied betekent dat er geen knelpunten zijn en dat er capaciteit beschikbaar is op het net (laatste update: 23 juni 2022).¹⁵ Liander geeft hiermee aan dat er momenteel geen knelpunten zijn rondom Diemen.

Tijdens het opstellen van de RES 1.0 is de capaciteit van het net in de regio ook onder de loep genomen. De verwachting is dat de maximale capaciteit van onderstation Venserweg in 2030 bereikt wordt.¹⁶ De uitbreiding van dit onderstation staat op de planning ruim voor 2030, waarmee Liander bevestigt daarmee dat het elektriciteitsnet op regionaal niveau sterk genoeg is om de doelstelling van dit Plan van aanpak te realiseren.

Wel kan het zijn dat er op individueel niveau problemen optreden met teruglevering door grote installaties, zeker als deze installaties vrijwel geen stroom direct zelf gebruiken. De situatie kan dan ontstaan dat er op piekmomenten (rond 12 uur 's middags wanneer de panelen het meest opwekken) veel extra stroom wordt teruggeleverd aan het elektriciteitsnet, waar het elektriciteitsnet op straatniveau niet op berekend is. In dat geval moet het net op straatniveau versterkt worden, wat ongeveer twee jaar kan kosten voor planning en uitvoering. Liander zal daarom nauw betrokken zijn bij de uitvoering van dit Plan van aanpak om in een vroeg stadium mee te denken over te realiseren installaties. Verder moet Liander betrokken worden om een grootverbruik aansluiting te realiseren voor grote installaties als die aansluiting nog niet aanwezig is.

Een laatste onderdeel van de infrastructuur betreft de transformatorhuisjes, nodig om de spanning van de opgewekte energie geschikt te maken voor teruglevering aan het elektriciteitsnet. Dit moet ruimtelijk worden ingepast in de omgeving van de installatie. Bij de uitvoering van dit Plan van aanpak moet hiervoor afstemming worden gezocht tussen Liander, de gemeente en de uitvoerende partij(en).

¹⁵ <https://www.liander.nl/transportcapaciteit/noord-holland?cmp=kaartnoordholland>

¹⁶ <https://energieregionhz.nl/app/uploads/2021/07/nhz-res-1-20210708.pdf>, pag. 91

3. Doelgroepen

3.1. Bedrijven

Diemen heeft drie bedrijventerreinen (Verrijn Stuart, De Sniep en Stammerdijk), kantorenpark Bergwijkpark, enkele winkelcentra (Diemerplein, Diemen-Noord en Kruidenhof) en diverse andere winkels. Uit onderstaande afbeeldingen blijkt dat met name op de bedrijventerreinen veel onbenutte daken zijn.

In bijlage I is een lijst opgenomen met de 15 grootste onbenutte daken van bedrijfspanden binnen de gemeente Diemen.

geel – benut
groen – geschikt en onbenut
oranje – mogelijk geschikt
rood – ongeschikt

Bedrijventerrein Verrijn Stuart

Bron: Zonnedakje (o.b.v. luchtfoto's uit maart t/m mei 2021)

Bedrijventerreinen De Sniep & Stammerdijk

Bron: Zonnedakje (o.b.v. luchtfoto's uit maart t/m mei 2021)

Kantorenpark Bergwijkpark

Bron: Zonnedakje (o.b.v. luchtfoto's uit maart t/m mei 2021)

Initiatieven uit het verleden

Er zijn al stappen gezet door de gemeente om zonnepanelen op bedrijfsdaken te stimuleren. In 2015/2016 heeft de gemeente voor zes bedrijven een rendabele business case ontwikkeld, waarbij bedrijven zelf zouden investeren in hun dak m.b.v. SDE+ subsidie of hun dak zouden verhuren aan een bewonerscollectief. De hoge voorinvestering bleek een te hoge drempel en het verhuren van het dak leverde de bedrijven te weinig op, waardoor geen van de zes bedrijven overgingen tot realisatie.

In 2017 heeft de gemeente samengewerkt met energiecoöperatie Zuiderlicht. Zeven bedrijven kregen het aanbod om zonder investering zonnepanelen op hun dak te plaatsen en duurzame stroom af te nemen. Zuiderlicht zou SDE+ subsidie aanvragen. De gemeente zou de helft van het ontwikkelingsproces financieren (€750,-); Zuiderlicht de andere helft en de realisatie van de installatie. In eerste instantie meldde één bedrijf zich aan, maar uiteindelijk trok die zich terug toen bleek dat het dak voor 20 jaar beschikbaar moest worden gesteld. Geen van de bedrijven maakte gebruik van het aanbod.

De campagne "Verzilver uw Dak" liep in de zomer en het najaar van 2020 en was gericht op bedrijven, particulieren en publieke organisaties. Het was de bedoeling dat deze doelgroepen zonnepanelen zouden installeren m.b.v. de SDE++ subsidie van het rijk. De provincie Noord Holland hielp de doelgroepen op weg om de eerste stappen te zetten via een samenwerking met adviesbureau Overmorgen. De advieskosten voor Overmorgen voor de doelgroepen werden vergoed door de provincie. De gemeente Diemen heeft voor dit aanbod van de provincie een kleinschalige campagne op touw gezet. Helaas kwamen er geen SDE++ subsidieaanvragen binnen, ondanks de extra hulp geboden door de provincie. Het moeizame verloop van de campagne kwam mogelijk door de timing (voornamelijk in de zomerperiode), door corona, door de beperkte looptijd van de campagne (één tot twee maanden in de zomer, met een herhaling in het najaar) en/of door de beperkte communicatie vanuit de gemeente voor de campagne (hoofdzakelijk via de nieuwsbrief van EZ).

Participatie: drempels en wensen in kaart gebracht

Om de doelgroep te laten participeren bij het ontwikkelen van deze aanpak, is er een enquête uitgezet om te onderzoeken hoe de doelgroep aankijkt tegen panelen, welke drempels ze ervaren en hoe ze ondersteund willen worden. Hoewel de respons op enquête laag was (n = 6), zijn de antwoorden bekrachtigd door een tiental korte telefonische interviews.

Bedrijven benoemen de volgende struikelblokken voor het plaatsen van zonnepanelen:

- Kosten – De hoge investering voor een (grote) installatie en bovendien een lange terugverdientijd door het lage stroomtarief dat zakelijke gebruikers (en m.n. grootverbruikers) betalen.
- Waar te beginnen – Niet weten waar te beginnen en waar rekening mee te houden.
- Geen prioriteit – Sommige bedrijven zouden in theorie best willen verduurzamen, maar vinden het in de praktijk lastig om tijd/ geld vrij te maken voor verduurzaming, omdat het geen onderdeel is van de core business. Consultancybureau OverMorgen merkt op dat huurders over het algemeen minder gemotiveerd zijn om te verduurzamen dan eigenaren die het pand zelf gebruiken.¹⁷

¹⁷ OverMorgen, Handreiking Zon op Dak, 22-03-2021

- Commitment coöperatief dak – In het geval van een coöperatief dak, schrikt het bedrijven vaak af dat ze zich voor 20 jaar moeten committeren aan de coöperatie.
- Eigenaarschap – Het bedrijfspannd wordt vaak gehuurd. Soms is het lastig om de eigenaar mee te krijgen. Ook is het lastig voor de huurder om een lange termijn investering te doen als de huurovereenkomst slechts voor een paar jaar is afgesloten.
- Verzekering – Sommige bedrijven hebben gehoord van hun verzekering dat zonnepanelen niet worden gedekt en willen geen risico lopen met zo'n dure installatie.
- Andere plannen dak – Sommige bedrijven willen zich niet committeren aan zonnepanelen, vanwege andere plannen met het dak: een mogelijke uitbouw/ extra verdieping, het dak moet binnen 10 jaar vernieuwd worden, ze willen het dak isoleren alvorens er panelen op te leggen.

Bedrijven geven aan dat ze graag opstarthulp zouden willen, zodat de eerste stappen en belangrijke keuzes helder worden. Daarbij is goede en heldere communicatie vanuit de gemeente gewenst. Ook een digitaal loket wordt door velen als een welkome hulplijn gezien. Ook willen bedrijven graag één aanspreekpunt bij de gemeente en is er interesse in een informatieavond over zonnepanelen voor bedrijven. Verder is hulp bij financiering ook een wens, m.n. door begeleiding bij een subsidieaanvraag. Er lijkt minder behoefte aan hulp door de gemeente met het wegnemen van het risico bij een negatieve dakscan (d.w.z. dat de gemeente de dakscan betaalt indien blijkt dat het dak ongeschikt is om panelen neer te leggen). Tenslotte is ontzorging bij het vervolg van het traject gewenst: waar op te letten bij het beoordelen van offertes, welke vorm van eigenaarschap te kiezen wanneer het bedrijf huurder is van het pand, etc.

Koppelkansen

De HIRB+ subsidie van de Provincie Noord-Holland kan worden aangevraagd door gemeenten en bedrijven om bedrijventerreinen te verbeteren en verduurzamen. De gemeente Diemen is voornemens een aanvraag in te dienen. Als de subsidie wordt toegekend, kan dit initiatief de aanpak voor Zon op Grote Daken versterken met bredere verduurzamingsmaatregelen.

Per 1 januari 2023 moeten kantoren minimaal energielabel C hebben. De gemeente Diemen werkt aan een aanpak om deze regel te handhaven. In de Transitievisie Warmte van Diemen staat (p. 67): "Aanpakken van de slecht geïsoleerde kantoren (met schillabel E) is een prioriteit, met name in Verrijn Stuart." Dit initiatief biedt aanknopingspunten voor de aanpak voor Zon op grote daken.

Financiële mogelijkheden

Er zijn diverse manieren om zonnepanelen te financieren voor bedrijven. Onderstaande regelingen worden verder uitgelegd in bijlage II en zijn van toepassing op bedrijven:

- Subsidie SDE++
- Subsidie SCE (voor coöperatief dak)
- Subsidie ISDE
- Lening BNG Duurzaamheidsfonds

3.2. Scholen

Er zijn op het moment zeven basisscholen in Diemen. In onderstaande lijst hebben de onderste drie scholen een modern gebouw, waar (inmiddels) zonnepanelen op zijn geplaatst. Het Atelier gaat in 2023 naar een nieuw gebouw en zal dan ook zonnepanelen hebben. Drie scholen hebben nog geen

zonnepanelen. Hun gebouwen zijn 30-45 jaar oud. In minstens één geval (Sint-Petrusschool), wacht de school met het plaatsen van zonnepanelen op grotere verbouwingsplannen. Tenslotte heeft De Nieuwe Kring al zonnepanelen, maar het dak ligt niet vol en de school zou graag meer panelen neerleggen.

Naam school	Dak oppervlakte (m ²)	Panelen aanwezig	Toelichting
Sint-Petrusschool	500	Nee	Scholenkoepel AKSO
De Ark	1.700	Nee	Scholenkoepel Florente
OBS De Octopus	2.300 ¹⁸	Nee	Scholenkoepel Florente
Het Atelier	2.100	Nee	2023 nieuw gebouw: daarop wel zonnepanelen.
De Kersenboom	1.000	Ja	Nieuw gebouw met panelen.
De Nieuwe Kring	2.000	Ja	Gebouw 2009, dak niet vol, wil meer panelen.
Noorderbreedte	1.900	Ja	Nieuw gebouw met panelen.

Participatie: drempels en wensen in kaart gebracht

Uit de korte inventarisatie onder scholen blijkt dat de meeste schoolbesturen willen verduurzamen, maar dat verduurzaming in de grotere context van huisvesting wordt geplaatst. De scholen die nog geen zonnepanelen hebben, hebben allemaal verouderde gebouwen. Minstens twee scholen gaan (waarschijnlijk) naar een nieuw gebouw of overwegen een grote verbouwing.

Organisatorisch zit (de planning van) het onderhoud van de scholen ingewikkeld in elkaar. Tot een jaar geleden was de gemeente verantwoordelijk voor het onderhoud van schoolgebouwen, maar nu is het schoolbestuur verantwoordelijk, die dat vaak coördineert met de scholenkoepel. De gemeente heeft wel nog steeds een zorgplicht voor de schoolgebouwen en draagt nog steeds financieel bij aan de schoolgebouwen. Sommige scholen besteden het onderhoud uit aan een externe partij. Dit maakt dat het plannen en de praktische uitvoering van verduurzamingsmaatregelen langs verschillende wegen verloopt en niet altijd overzichtelijk is.

Figuur 1 Het dak van brede school De Kersenboom. Het gebouw is in 2020 opgeleverd.

¹⁸ Het dakoppervlakte is in werkelijkheid kleiner. Zonnedakje neemt buurdaken mee.

Wat ook meespeelt is dat veel scholen te maken hebben met extreme werkdruk door onderbezetting, bovenop het feit dat het onderwijs de afgelopen twee jaar flexibel moest worden ingericht rondom de corona lockdowns. Daardoor kwamen verduurzamingsambities op een lager pitje te staan.

De scholen die niet naar een nieuw gebouw gaan, zouden geholpen zijn door een ontzorgingstraject. Ook De Nieuwe Kring, die al panelen heeft maar meer panelen wil, geeft aan dat hulp bij de eerste stappen wenselijk is. Eigenlijk willen ze aan de hand worden meegenomen, omdat ze zelf niet goed weten waar te beginnen. Ook hulp bij financiering wordt genoemd. Scholen geven aan niet goed te weten welke financiële mogelijkheden er zijn om zonnepanelen te bekostigen.

Financiële mogelijkheden

Er zijn diverse subsidies en leningen beschikbaar voor scholen. De belangrijkste regelingen worden uitgebreider beschreven in bijlage II en betreffen:

- Subsidie SDE++
- Subsidie SCE (voor coöperatief dak)
- Subsidie ISDE
- Lening BNG Duurzaamheidsfonds
- Lening Scholen Energiebespaarlening

3.3. Sportverenigingen

Er zijn vijf sportverenigingen in Diemen met een eigen gebouw. Daarvan hebben er twee nog geen zonnepanelen (waarvan één slechts een klein dak heeft). Een derde vereniging (SV Diemen) heeft wel panelen, maar slechts een klein aantal. Gezien het dakoppervlak zou hier nog veel bijgeplaatst kunnen worden.

Naam vereniging	Dak oppervlakte (m2)	Panelen aanwezig	Toelichting
TVDZ – tennis	170	Nee	Heeft mogelijk interesse.
DKV Victoria – korfbal	430	Nee	Heeft interesse.
Hockey club Diemen ¹⁹	350	Nee	Heeft interesse.
ATVD – tennis	220	Ja	Ligt vol.
Manage de Eenhoorn	1.100	Ja	Ligt grotendeels vol.
SV Diemen – voetbal	930	Ja	Slechts klein aantal, rest vh deel dak niet sterk genoeg.

Participatie: drempels en wensen in kaart gebracht

De verenigingen die nog geen panelen hebben, hebben vrij oude panden. Dit is de reden dat TVDZ nog geen panelen heeft. Of er verdere plannen zijn voor renovatie en verduurzaming is nog niet bekend. DKV Victoria heeft zich niet eerder serieus gebogen over de vraag of ze zonnepanelen willen plaatsen, maar heeft wel interesse om te onderzoeken of hun dak geschikt is, zeker als de gemeente daar hulp bij aanbiedt. SV Diemen heeft in 2021 contact gehad met energiecoöperatie Ecoström. Die samenwerking is (nog) nergens op uitgelopen, omdat SV Diemen het dak wil vervangen rond 2026. Het is onbekend of de huidige panelen geplaatst zijn voor of na deze verkenning.

¹⁹ HC Diemen heeft nog geen eigen gebouw, maar is voornemens om het pand wat zij nu huren van de gemeente over enkele jaren over te nemen. Daarom wordt HC Diemen toegevoegd in deze doelgroep.

Financiële mogelijkheden

Voor sportverenigingen zijn er ook diverse subsidies beschikbaar. Wederom is meer uitleg te vinden in bijlage II.

- Subsidie BOSA
- Subsidie SDE++
- Subsidie SCE (voor coöperatief dak)
- Subsidie ISDE
- Subsidie Verduurzaming sportaccommodaties Noord-Holland
- Lening BNG Duurzaamheidsfonds

3.4. Gemeentelijk vastgoed

De gemeente werkt met meerjarenonderhoudsplannen die reeds getuigen van ambitie. De aanpak in hoofdstuk vier is daarom niet gericht op het gemeentelijk vastgoed, maar deze doelgroep wordt wel meegenomen in de doelstellingen, het monitoren en de communicatie naar buiten toe over duurzame opwek binnen de gemeente.

Financiële mogelijkheden

Voor de gemeente zelf zijn er geen subsidies beschikbaar, tenzij de gemeente een coöperatief dak realiseert i.s.m. een energiecoöperatie. Dan zou de SCE subsidie ingezet kunnen worden voor het zonproject (door de energiecoöperatie).

3.5. Woningcorporaties

Woningcorporaties volgen hun meerjarenonderhoudsplannen om de woningvoorraad te verduurzamen. In de Woonvisie en Raamovereenkomst Prestatieafspraken 2020-2023 worden duurzame ambities neergezet. Het vernieuwen van de prestatieafspraken in 2023 biedt nieuwe aanknopingspunten om samen met woningcorporaties in te zetten op duurzame opwek voor minder draagkrachtige bewoners. De aanpak in hoofdstuk 4 is dan ook niet van toepassing op de corporaties. Wel willen we gerealiseerde installaties van woningcorporaties gebruiken in de communicatie.

4. Aanpak voor Zon op grote daken

4.1. Kaders voor de aanpak

Voorgaande hoofdstukken bieden een aantal belangrijke kaders voor de aanpak Zon op grote daken. Onderstaande punten vormen de kaders voor de aanpak, die hierna in twee stappen omschreven wordt.

Versnelling duurzame energie

De eerste mijlpalen uit de RES en de Duurzaamheidsagenda 2020-2025 moeten in 2030 al bereikt worden (paragraaf 1.1). Om die mijlpalen te bereiken, moeten er snel grote stappen worden gezet. Daarom begint de aanpak met het laaghangende fruit (dakeigenaren die al interesse hebben) en richt de aanpak zich vervolgens op de eigenaren van de grootste daken.

Daken zo vol mogelijk

De RES zet een stevige ambitie neer voor Zon op grote daken van 20,8 GWh (paragraaf 1.1). Om in de buurt van die ambitie te komen, moeten niet alleen zo veel mogelijk dakeigenaren mee doen, maar moeten zij ook zoveel mogelijk panelen op hun dak leggen.

Sociale energietransitie

Om succesvol te zijn moet de energietransitie in Diemen voor en door bewoners worden georganiseerd. Energiecoöperaties bieden een mooi vehikel voor bredere participatie. Zo kunnen mensen deelnemen aan duurzame opwek, ook als ze geen eigen dak bezitten. Verder staat in het Coalitieakkoord 2022-2026 dat de coalitie mogelijkheden wil creëren voor duurzame energieopwekking voor minder draagkrachtige bewoners (paragraaf 1.1). Daarom is de mogelijkheid om coöperatieve daken te realiseren een belangrijk aandachtspunt in de aanpak.

Flexibiliteit is wenselijk

Uit hoofdstuk 3 is gebleken dat er soms grote verschillen zijn tussen de belangen, interesse en obstakels van dakeigenaren. Bovendien volgen de (geo)politieke, technologische en financiële ontwikkelingen op de energiemarkt elkaar in rap tempo op. Van de oorlog in Oekraïne tot de verplichting vanuit het Rijk om panelen op utiliteitsbouw te plaatsen vanaf 2023. Van lichtgewicht zonnecellen voor zwakke daken tot hybride panelen die zowel stroom als warmte opwekken. Van het leasen van panelen tot het starten van een Energy Service Company (ESCO). Om te kunnen aansluiten op deze dynamische realiteit, heeft deze aanpak een flexibele opzet.

Langdurige inzet

Duurzame opwek moet het nieuwe normaal worden. Veel dakeigenaren zijn zich daar nog niet van bewust of hebben tijd nodig om stappen te zetten, bijvoorbeeld omdat ze moeten sparen voor de investering of gebonden zijn aan een meerjaren onderhoudsplan. In hoofdstuk 3 zijn eerdere initiatieven beschreven om duurzame opwek op bedrijfsdaken te stimuleren. Deze campagnes hadden een beperkte looptijd, omdat ze waren gekoppeld aan een tijdelijk beschikbare subsidie of aanbod. Door een breed aanbod (d.w.z. niet gebonden aan één subsidie, periode of werkwijze) neer te zetten, is de aanpak passend voor diverse dakeigenaren ongeacht hoe ver zij op dit moment zijn. De aanpak heeft een looptijd van vier jaar met mogelijkheid tot verlenging.

4.2. Stap 1: Centraal informatiepunt

De eerste stap om zonnepanelen op grote daken te stimuleren is het inrichten van een centraal informatiepunt. De gemeente Diemen heeft al een energieloket voor particulieren via het Regionaal Energieloket (REL), maar voor zakelijke gebruikers is dat er niet. De gemeente krijgt nu af en toe de vraag waar informatie te vinden is, vooral vanuit bedrijven die interesse hebben in verduurzaming. Door een zakelijk energieloket in te richten in de vorm van een website, wordt een basis neergelegd om de aanpak verder uit te rollen. Het zakelijke energieloket is een laagdrempelige plek voor dakeigenaren om zelf informatie te zoeken.

Deze stap richt zich op het organiseren van een voorziening voor dakeigenaren die reeds interesse hebben (laaghangend fruit). Het betreft een uitbreiding van de dienst die wordt uitbesteed aan een externe partij (het REL), zodat de gemeente ontzorgd wordt. Naast het particuliere loket regionaalenergieloket.nl/diemen, komt er het zakelijke loket zakelijk.regionaalenergieloket.nl/diemen. De dienst van het zakelijke energieloket bestaat uit drie optionele componenten:

- Inrichten van de website;
- Onderhouden en actualiseren van de informatie (o.a. over financieringsmogelijkheden);
- Functioneren als klantcontactcentrum (KCC), zodat het REL een eerste aanspreekpunt is voor geïnteresseerde dakeigenaren.

Het informatiepunt biedt informatie over diverse energetische verduurzamingsmaatregelen, waaronder het installeren van zonnepanelen. Er is informatie beschikbaar over type maatregelen, financieringsmogelijkheden, vakspecialisten in de omgeving en lokale initiatieven. Het zakelijke energieloket van het REL is standaard gericht op een aantal sectoren (zoals kantoren en detailhandel), maar die kunnen aangepast en aangevuld worden naar wens van de gemeente. Zo wordt het informatiepunt op maat gemaakt voor Diemen. Wanneer de aanpak Zon op grote daken verder wordt uitgerold en meer dakeigenaren geïnteresseerd raken, kan telkens verwezen worden naar dit centrale informatiepunt dat een goed startpunt vormt om te beginnen met verduurzaming. Dat eigenaren van kleine daken of met interesse in brede verduurzaming ook meteen bediend worden door dit centrale informatiepunt, is een mooie bijverdienste die past bij andere ambities van de gemeente.

4.3. Stap 2: Activeren en motiveren

De tweede stap om zonnepanelen op grote daken te stimuleren is het activeren en motiveren van dakeigenaren. Dit wordt gedaan met verschillende tussenstappen en acties.

Persoonlijk aanbod voor begeleiding

Allereerst ontvangen alle eigenaren van grote daken een algemene brief met een aanbod voor begeleiding bij het plaatsen van zonnepanelen. Deze actie is gericht op koplopers: het is aannemelijk dat vooral dakeigenaren die al interesse hebben zullen reageren. De begeleiding wordt gedaan door één of meer externe, ontzorgende partij(en). In paragraaf 4.4 en bijlage IV staat beschreven wat er van deze partij(en) verwacht wordt en hoe de begeleiding eruit zal zien. Deze partij draagt ook zorg voor het versturen van het persoonlijke aanbod per brief aan alle dakeigenaren. Er worden jaarlijks brieven verstuurd gedurende de looptijd van dit Plan van Aanpak, zodat er verschillende instapmomenten zijn en er ingehaakt kan worden op nieuwe ontwikkelingen zoals subsidies.

De brief wordt per doelgroep opgesteld, zodat er accenten kunnen worden gelegd in de communicatie (bijvoorbeeld met informatie over subsidies die relevant zijn voor de doelgroep).

Afhankelijk van de capaciteit van de ontzorgende partij(en) kan er voor gekozen worden om de brief gefaseerd te versturen. De precieze planning wordt nader afgestemd met de ontzorgende partij. Op deze manier wordt zo snel mogelijk contact gelegd met dakeigenaren die aan de slag willen (de koplopers) en kan het laaghangend fruit geplukt worden.

Na het versturen van de brief, worden de dakeigenaren die niet reageren persoonlijk gebeld en/of gemaïld om het begeleidingsaanbod nogmaals over te brengen. Hierbij wordt gerefereerd aan de brief. Deze actie is gericht op dakeigenaren die zich niet vanzelf melden: de middengroep en achterblijvers. Deze stap voorkomt dat de uitvoering van Zon op grote daken stagneert wanneer het laaghangend fruit eenmaal geplukt is. Tijdens het contact met dakeigenaren wordt er gezocht naar manieren om drempels te verlagen en koppelkansen bloot te leggen die aantrekkelijk zijn voor de dakeigenaar, zodat het plaatsen van zonnepanelen extra interessant wordt. Dit kunnen bredere verduurzamingsmaatregelen zijn, maar ook andere thema's. Bij de grote doelgroep van bedrijven worden dakeigenaren benaderd op volgorde van dak grootte.

Laagdrempelige informatie en communicatie via diverse kanalen

Naast het zoeken van persoonlijk contact, worden de doelgroepen ook op andere manieren benaderd door de externe, ontzorgende partij(en). De acties betreffen op zijn minst:

- Er worden flyers verspreid om de grootste doelgroep (bedrijven) te bereiken.
- Er wordt gezocht naar mogelijkheden om schaalvergroting toe te passen, bijvoorbeeld door burens van geïnteresseerde dakeigenaren op bedrijventerreinen en in winkelcentra te betrekken.
- Er worden informatieavonden georganiseerd per doelgroep en/of locatie (te denken valt aan een informatiebijeenkomst per bedrijventerrein). Bij voorkeur zijn dit fysieke informatieavonden.
- Via reeds bestaande overlegstructuren voor elke doelgroep, wordt de begeleiding (nogmaals) onder de aandacht gebracht. Te denken valt aan berichtgeving via Ondernemend Diemen, de bedrijvenpanels voor de bedrijventerreinen, de werkgroep Bergwijk Park en het LEA overleg voor schooldirecteuren.
- Er wordt een gerichte communicatiecampagne gelanceerd via diverse gemeentelijke communicatiekanalen (zie paragraaf 4.5).

Elke zes maanden evalueren de gemeente en de ontzorgende partij(en) de voortgang van de aanpak, welke obstakels we regelmatig tegenkomen en hoe we onze aanpak daar beter op kunnen afstellen. Ook wordt er dan geïnventariseerd welke nieuwe financieringsmogelijkheden er aan komen waarop communicatie afgesteld kan worden en of er andere koppelkansen zijn. Met deze flexibele houding wordt de aanpak aangescherpt om hem beter te laten aansluiten op de wensen van de doelgroep en op nieuwe financiële of technische ontwikkelingen.

4.4. Selectie ontzorgende partij(en)

Voor de uitvoering van stap 2 moet een externe partij worden geselecteerd die de gemeente ontzorgt en een actieve rol speelt bij het benaderen en begeleiden van de doelgroepen. Er kan (op termijn) gekozen worden voor meerdere externe partijen om de aanpak Zon op grote daken uit te voeren. Bij het voorbereiden van dit Plan van aanpak is met diverse externe partijen gesproken. In bijlage III staat een niet uitputtende lijst van mogelijke partijen, met hun verschillende accenten voor de aanpak en expertises. De ene partij is puur gericht op zonnepanelen, terwijl de andere gericht is op

verduurzaming in het algemeen. De ene partij biedt een iets breder ontzorgingspakket aan dan de andere. Deze lijst vormt een startpunt om één of meerdere ontzorgende partij(en) te selecteren.

Bij de selectie van een partij houdt de gemeente speciale aandacht voor de ambitie om de energietransitie sociaal vorm te geven. De gemeente zet in op de realisatie van een substantieel deel coöperatieve daken. De Duurzaamheidslening van de gemeente kan worden gebruikt voor het plaatsen van panelen op daken van een ander, zodat huurders bijvoorbeeld kunnen investeren in een coöperatief dak. Panelen helpen met het verlagen van de energierekening en het tegengaan van energiearmoede. Naast de sociale ambitie voor de energietransitie, kunnen coöperatieve daken ook bijdragen aan de ambitie om de daken zo vol mogelijk te leggen met zonnepanelen. Een business case voor zonnepanelen die gebaseerd is op de opwek voor het eigen stroomverbruik zal regelmatig leiden tot een installatie die slechts een deel van het dak bedekt. Verder kan niet elke dakeigenaar een installatie financieren die het gehele dak dekt. Coöperatieve daken bieden ook daar een oplossing voor. Voor de uitvoering van dit Plan van aanpak wordt daarom tenminste samengewerkt met één energiecoöperatie. Daarnaast is versnelling naar duurzame energie een belangrijk criterium en mogelijk een reden om de uitvoering aan meerdere partijen uit te besteden. Waarschijnlijk is er voor de selectie van (een) ontzorgende partij(en) een aanbestedingsprocedure nodig. In bijlage IV staan selectiecriteria die het vertrekpunt vormen voor het Programma van Eisen voor de aanbestedingsprocedure.

4.5. Communicatie

De ontzorgende partij neemt zo veel mogelijk werk uit handen van de gemeente, ook wat betreft de communicatie richting de doelgroepen. In de twee stappen van de aanpak zijn al een reeks communicatie uitingen besproken. De aftrap van de aanpak Zon op grote daken begint met het presenteren van het zakelijke energieloket (stap 1). Daarna vormen de diverse acties in stap 2 aanknopingspunten voor een gerichte communicatiecampagne, uitgevoerd in de huisstijl van de gemeente. Hiervoor werkt de ontzorgende partij samen met de coördinator en de communicatieadviseurs van de gemeente. De wethouder wordt ingezet om de campagne een extra boost te geven, zeker aan het begin, zodat de aanpak goed op stoom komt.

De centrale boodschap van de communicatiecampagne is: als je zonnepanelen wil, dan wordt er begeleiding aangeboden bij de oriëntatie en uitvoering. Voor de campagne wordt een content kalender opgesteld i.s.m. de ontzorgende partijen waar de gemeente mee samenwerkt. De content kalender blijkt telkens zes maanden vooruit om de volgende stippen op de horizon te zetten. De content kalender maakt tenminste gebruik van onderstaande communicatiekanalen van de gemeente:

- Nieuwsbrief Economische Zaken
- Nieuwsbrief Duurzame Energie
- Social media kanalen (m.n. Twitter, Facebook en LinkedIn)
- Gemeentepagina Diemer Nieuws
- Diemer Info

Naast de aanknopingspunten die volgen uit de twee stappen, richt de communicatiecampagne zich op zichtbaarheid van de aanpak door succesverhalen te delen over gerealiseerde installaties (o.a. Rataplan). Ook valt te denken aan fysieke uitingen op locaties die zijn gerealiseerd (m.n. op scholen, sportverenigingen en bedrijventerreinen waar veel bezoekers komen), bijvoorbeeld door de actieve opwek weer te geven op een monitor bij de ingang zodat de energietransitie meer gaat leven.

4.6. Tijdplan

Acties	Q3 2022	Q4 2022	Q1 2023	Q2 2023	Q3 2023	Q4 2023	Q1 2024	Q2 2024
Stap 1: energieloket inrichten	x	x						
Stap 1: energieloket updaten			x	x	x	x	x	x
Communicatiecampagne		x	x	x	x	x	x	x
Stap 2: selecteren externe partij ²⁰	x	x						
Stap 2: algemene brief			x	x			x	x
Stap 2: diverse acties				x	x	x	x	x
Evalueren			x		x		x	

Acties	Q3 2024	Q4 2024	Q1 2025	Q2 2025	Q3 2025	Q4 2025	Q1 2026	Q2 2026
Stap 1: energieloket updaten	x	x	x	x	x	x	x	x
Communicatiecampagne	x	x	x	x	x	x	x	x
Stap 2: algemene brief			x	x		x	x	
Stap 2: diverse acties	x	x	x	x	x	x	x	x
Evalueren	x		x		x		x	

²⁰ De externe partner voor stap 1 is het Regionaal Energieloket, omdat zij een uitbreiding bieden van de dienst die we reeds bij hun afnemen. Het selecteren van één of meer externe partijen gaat dus alleen om de uitvoering van stap 2.

5. Projectmanagement gemeente

De aanpak voor Zon op grote daken vormt een belangrijk onderdeel van de energietransitie. Om te zorgen dat de aanpak goed wordt uitgevoerd, moet er voldoende budget zijn en moet de aanpak geborgd worden in de gemeentelijke organisatie.

5.1. Budget

De kosten voor de aanpak Zon op grote daken bestaan uit een aantal posten.

Werkuren

De aanpak heeft in de eerste instantie een looptijd van vier jaar, met een gemiddelde van 12 werkuren per week. Het zwaartepunt van de aanpak ligt in het eerste jaar: bij het inrichten van het energieloket, het selecteren van de begeleidende partij(en) en het in gang zetten van de communicatiecampagne. De gemeente huurt een externe kracht in, tenminste voor de eerste zes maanden om de uitvoering in gang te zetten.

Minimale kosten stappen 1 en 2

Voor de minimale kosten van stappen 1 en 2 is een begroting bijgevoegd in bijlage V. De hoogste kosten worden gemaakt voor stap 1: het inrichten en onderhouden van het zakelijke energieloket.

Mogelijke kosten begeleiding en stimulering

De partijen die begeleiding aanbieden hanteren diverse verdienmodellen. Doorgaans verloopt het verdienmodel grotendeels via het dak, waarbij de begeleidende partij een percentage van het rendement van de installatie ontvangt. Een energiecoöperatie bekostigt de installatie voor een coöperatief dak via haar leden en betaalt een kleine huurprijs voor het gebruik van het dak. Hier zijn dus niet persé kosten gemoeid voor de gemeente. Als gaandeweg blijkt dat de begeleiding die wij zoeken toch kosten met zich mee brengt, dan kan er in een later stadium budget beschikbaar worden gesteld.

Verder kan ervoor gekozen worden om budget te reserveren om financiële obstakels weg te nemen. In sommige gemeenten wordt geëxperimenteerd met het wegnemen van financiële obstakels om het installeren van panelen aantrekkelijker te maken. Zo bedragen de kosten van het onderzoek naar de dakconstructie (om te zien of het dak geschikt is voor een installatie) ongeveer € 3.500 - € 4.500. Als blijkt dat het dak ongeschikt is, dan kan deze investering niet terugverdiend worden met de installatie. Sommige gemeenten bieden aan garant te staan: als het dak ongeschikt is, dekt de gemeente de kosten. Andere dakeigenaren worden afgeschrikt door de kosten voor het verzwaren van de aansluiting (ongeveer € 5.000), nodig voor een grootverbruik aansluiting). Als er nog geen zware aansluiting is, kan de business case flink anders uitpakken en de terugverdientijd voor een grote installatie oplopen. Het is echter onduidelijk hoeveel dakeigenaren geholpen zouden zijn met financiële ondersteuning. Er zijn al diverse subsidies en leningen beschikbaar. In eerste instantie kan begonnen worden met de aanpak zonder deze financiële steun vanuit de gemeente. Als bij een evaluatie blijkt dat veel dakeigenaren gebaat zouden zijn bij verdere financiële ondersteuning, kan hier in een later stadium nog naar gekeken worden.

5.2. Borging binnen gemeentelijke organisatie

Om de aanpak voor Zon op grote daken te laten slagen is het verder belangrijk dat de uitvoering geborgd wordt binnen de gemeentelijke organisatie. De uitvoering van stappen 1, 2 en 3 liggen voornamelijk bij de ontzorgende partijen, maar de hoofdlijnen moeten door de gemeente bewaakt worden. De taken die binnen de gemeentelijke organisatie moeten worden opgepakt zijn als volgt:

- De gemeente neemt een deel van de communicatie op zich, in elk geval het deel dat via de gemeentelijke kanalen verloopt.
- In de voorbereiding gaven een aantal dakeigenaren aan prijs te stellen op een contactpersoon bij de gemeente om informatie te kunnen inwinnen. Als het zakelijk loket is ingericht en de begeleiding in gang gezet is door de ontzorgende partijen, wordt in die behoefte voor een groot deel voorzien. Of de gemeente nog verdere aanvulling moet geven aan deze rol als contactpersoon, kan worden meegenomen bij de evaluaties.
- Elke zes maanden evalueert de gemeente samen met de ontzorgende partijen:
 - Is de uitvoering in lijn met de kaders die zijn opgesteld in paragraaf 4.1?
 - Is de prioritering van de aanpak goed of moet die bijgesteld worden?
 - Hoeveel dakeigenaren zijn bereikt?
 - Hoeveel installaties zijn er gerealiseerd?
 - Heeft de ontzorgende partij voldoende capaciteit om alle geïnteresseerde dakeigenaren te begeleiden? Zo niet, hoe kunnen de diensten uitgebreid worden om de versnelling naar duurzame opwek te realiseren?
 - Welke ontwikkelingen in de politiek, techniek en markt hebben invloed op de uitvoering?
 - Is de participatie van de doelgroepen gewaarborgd? Welke feedback krijgen we van dakeigenaren?
 - Hoe moet de content kalender de komende zes maanden worden ingericht?
- Tussen de evaluaties door checkt de gemeente regelmatig in bij de ontzorgende partijen om een vinger aan de pols te houden. Ook neemt de gemeente af en toe deel aan gesprekken met dakeigenaren om te horen hoe de doelgroepen reageren op de aanpak.
- Tenslotte zoekt de gemeente naar koppelkansen door interne samenwerking tussen verschillende beleidsvelden. Zo kunnen collega's van Economische Zaken, Ruimtelijk Beleid en van het sociaal domein (scholen, sportverenigingen, woningcorporaties) worden betrokken voor de evaluaties of brainstorm sessies.

6. Bijlage I – Top 15 grootste onbenutte bedrijfsdaken

Bedrijfsnaam	Straat	Huisnr	Bouwjaar ²¹	Dakoppervlak (m2)
Winkelcentrum Diemerplein	Diemerplein	42	1970	17133
Randstad	Diemermere	25	1990	7615
Volmer House (diverse bedrijven)	Volmerstraat	14	1970	7096
Milpool Horeca Solutions	Verrijn Stuartweg	26A	2006	5786
Kantorencomplex	Stammerhove	1	1987	5375
Vattenfall Energiecentrale ²²	Overdiemerweg	35	2002	5270
Rodi Rotatiedruk	Visseringweg	40	1969	4934
Gamma	Sniep	28	1998	4595
Winkelcentrum Kruidenhof	Kruidenhof	131	1982	3234
Shurgard	Sniep	63	2002	3080
Winkelcentrum Diemen-Noord	Tureluurweg	42	1994	3012
Opslagman.nl	Treubweg	11A	1979	2880
Mimaki Europe BV	Stammerdijk	7E	2000	2868
Bodycote	Visseringweg	28	1977	2633
Vlaming Verhuizingen	Stammerdijk	24	2003	2530

²¹ Zoals opgenomen in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG).

²² Op het terrein van de Vattenfall Energiecentrale is al wel een zonnepanelen installatie geplaatst, maar de daken zijn nog onbenut.

7. Bijlage II – Subsidies en leningen

Er zijn veel financiële hulpmiddelen om zonnepanelen te installeren van diverse aanbieders en voor diverse doelgroepen. Onderstaand overzicht is geen uitputtende lijst, maar noemt de belangrijkste subsidies en leningen die beschikbaar zijn voor doelgroepen binnen Diemen.

Het is belangrijk om de aanvraagperiode in acht te nemen. Verder is van sommige subsidies het beschikbare budget bijna besteed.

Landelijke subsidies en leningen

SDE++	
Type: subsidie	Aanvraagperiode: 28 juni – 6 oktober 2022
Verstrekker: RVO	Link
Voor: bedrijven en (non-)profitinstellingen	
De SDE++ (Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie) kan worden voor de productie van hernieuwbare (duurzame) energie, o.a. zonne-energie. Een haalbaarheidsstudie en benodigde vergunningen moeten worden meegezonden met aanvraag (hoewel voor zonnepanelen op daken vaak geen vergunningen nodig zijn). DE SDE++ is gericht op grootverbruikers en betreft een exploitatiesubsidie: een maandelijkse uitkering voor opgewekte energie gedurende 12-15 jaar om de onrendabele top van de investering te bekostigen. De precieze bedragen per installatietype staan hier . Deze subsidie wordt niet verstrekt i.c.m. andere subsidies zoals SCE of ISDE.	

SCE	
Type: subsidie	Aanvraagperiode: 1 maart – 1 december 2022
Verstrekker: RVO	Link
Voor: energiecoöperaties en VVE's	
De SCE (Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking) stimuleert het opwekken van hernieuwbare energie door lokale initiatieven. Het is een exploitatiesubsidie: de subsidie wordt uitgekeerd op basis van de geproduceerde kWh. De subsidie is erop gericht de onrendabele top van de investering te vergoeden. De SCE is het vervolg op de Regeling Verlaagd Tarief (ook wel: postcodeoosregeling). De leden van de energiecoöperatie of VVE moeten (grotendeels) in het postcodegebied wonen waarin de productie-installatie ligt.	

ISDE	
Type: subsidie	Aanvraagperiode: 3 januari 2022 – 31 december 2023
Verstrekker: RVO	Link
Voor: alle rechtspersonen	
De ISDE (Investeringsubsidie duurzame energie en energiebesparing) kan worden ingezet voor zakelijke gebruikers (met diverse soorten rechtspersonen) en voor verschillende verduurzamende maatregelen, waaronder zonnepaneelinstallaties met een vermogen vanaf 15 kWp. De ISDE subsidie is een investeringsubsidie die de installatiekosten dekt: € 125 per kW gezamenlijk piekvermogen.	

BTW teruggave	
Type: subsidie	Aanvraagperiode: onbepaalde tijd
Verstrekker: Belastingdienst	Link
Voor: particulieren en ondernemers	
Via deze regeling kunnen particulieren en ondernemers de BTW over panelen terugvragen.	

BOSA

Type: subsidie	Aanvraagperiode: geen deadline, pot beschikbaar voor 2022
Verstrekker: Ministerie VWS	Link
Voor: amateursportorganisaties	
De BOSA (Stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties) is gericht op amateursportorganisaties en bedoeld voor bouw- en onderhoudskosten van sportaccommodaties en de aanschaf van sportmaterialen. Activiteiten gericht op energiebesparing, toegankelijkheid, circulariteit en klimaatadaptatie komen in aanmerking voor 10% aanvullende subsidie (30% totaal).	

SEEH (energieadvies en procesbegeleiding)

Type: subsidie	Aanvraagperiode: 15 september 2016 - 31 december 2023
Verstrekker: RVO	Link
Voor: VVE's	
De SEEH (subsidieregeling energiebesparing eigen huis) kan gebruikt worden door VVE's voor energieadvies en procesbegeleiding met het oog op verduurzamende maatregelen waaronder zonnepanelen.	

Duurzame Rijksmonumenten Lening

Type: lening	Aanvraagperiode: onbepaalde tijd
Verstrekker: Restauratiefonds	Link
Voor: VVE's en particulieren	
Voor verduurzamingsmaatregelen bij monumentale panden door VVE's en particulieren. De lening kan voor diverse maatregelen gebruikt worden, waaronder zonnepanelen en duurzaamheidsadvies.	

Energiebespaarlening Particuliere Woningeigenaren & VVE's

Type: lening	Aanvraagperiode: onbepaalde tijd
Verstrekker: Warmtefonds	Link
Voor: VVE's en particulieren	
De energiebespaarlening kan o.a. worden ingezet voor zonnepanelen.	

Meefinancieren hypotheek

Type: lening	Aanvraagperiode: onbepaalde tijd
Verstrekker: divers	Link (voorbeeld)
Voor: diverse doelgroepen	
Veel hypotheekverstrekkers bieden de mogelijkheid om een lening af te sluiten om panden te verduurzamen, bijv. het Energiebespaarbudget Nationale Hypotheek Garantie (bouwdepot).	

BNG Duurzaamheidsfonds

Type: lening	Aanvraagperiode: onbepaalde tijd
Verstrekker: Warmtefonds	Link
Voor: bedrijven, energiecoöperaties, sportverenigingen, stichtingen	
Het BNG Duurzaamheidsfonds stelt leningen beschikbaar voor verduurzamingsprojecten binnen de thema's sport, energie, circulair, mobiliteit en leefomgeving.	

Scholen Energiebespaarlening

Type: lening	Aanvraagperiode: onbepaalde tijd
Verstrekker: Warmtefonds via Schooldakrevolutie	Link
Voor: scholen met een BRIN nummer	
Deze lening tegen een relatief lage rente is bedoeld voor het versnellen van het verduurzamingsproces van schoolgebouwen en wordt beschikbaar gesteld door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties i.s.m. Rabobank en het Nationaal Warmtefonds.	

Provinciaal niveau

HIRB+	
Type: subsidie	Aanvraagperiode: 6 januari – 29 december 2022
Verstrekker: Provincie Noord-Holland	Link
Voor: gemeenten (en openbare lichamen) en ondernemingen	
De HIRB+ (herstructurering en intelligent ruimtegebruik bedrijventerreinen) is bedoeld om bedrijventerreinen duurzamer te maken en beheren.	

Duurzaamheidsinitiatieven burgercollectieven Noord-Holland	
Type: subsidie	Aanvraagperiode: 2022
Verstrekker: Provincie Noord-Holland	Link
Voor: verenigingen, coöperaties en stichtingen die tot statutair doel hebben om duurzaamheidsinitiatieven te realiseren	
Deze subsidie ondersteunt de organisatie van duurzame burgerinitiatieven.	

Verduurzaming sportaccommodaties Noord-Holland	
Type: subsidie	Aanvraagperiode: 15 februari – 30 december 2022
Verstrekker: Provincie Noord-Holland	Link
Voor: verenigingen en stichtingen die een bestaande sportaccommodatie in eigendom of beheer hebben in Noord-Holland	
Deze subsidie kan gebruikt worden door de doelgroep voor het verduurzamen van een sportaccommodatie. Diverse maatregelen vallen onder de regeling, waaronder zonnepanelen.	

Verduurzaming culturele instellingen Noord-Holland	
Type: subsidie	Aanvraagperiode: 1 februari – 30 juni 2022
Verstrekker: Provincie Noord-Holland	Link
Voor: rechtspersoon die eigenaar of exploitant is van een culturele instelling	
Deze subsidie is voor energiebesparingsmaatregelen en maatregelen t.b.v. het opwekken van energie uit hernieuwbare bronnen.	

Verduurzamingsinitiatieven woningcorporaties Noord-Holland	
Type: subsidie	Aanvraagperiode: tot 1 oktober 2024
Verstrekker: Provincie Noord-Holland	Link
Voor: woningcorporaties	
Deze subsidie stimuleert woningcorporaties tot het verduurzamen van de woningvoorraad.	

Gemeentelijk niveau

Duurzaamheidslening	
Type: lening	Aanvraagperiode: onbepaalde tijd
Verstrekker: Stimuleringsfonds Volkshuisvesting	Link
Voor: woningeigenaren, verhuurders en huurders	
Deze lening moet worden aangevraagd via de gemeente en wordt daarna verstrekt door SVn (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting). De lening kan voor diverse duurzaamheidsmaatregelen worden ingezet, waaronder zonnepanelen. Uniek aan deze lening is dat deze kan worden ingezet voor het plaatsen van panelen op daken van een ander, zodat huurders bijvoorbeeld kunnen investeren in een coöperatief dak.	

8. Bijlage III – Ontzorgende partijen

Energiecoöperatie Ecostrroom	
Doelgroep: alle doelgroepen	Website
Omschrijving: Ecostrroom is een professionele coöperatie met een landelijke koepel en lokale fracties. In Diemen heeft Ecostrroom al voet aan de grond, maar de corporatie wil graag uitbreiden. Ecostrroom kan doelgroepen begeleiden bij het ontwikkelen van business cases voor een coöperatief dak, maar ook voor daken die uiteindelijk niet worden verhuurd aan de coöperatie.	
Schooldakrevolutie	
Doelgroep: scholen	Website
Stichting Schooldakrevolutie stelt zich tot doel om alle schooldaken vol te leggen met panelen. Schoolbesturen kunnen worden ondersteund met een toolkit, financieringsadvies en door onafhankelijke schooldakcoaches.	
Regionaal Energieloket – zakelijk loket	
Doelgroep: voornamelijk bedrijven	Website
Naast het particuliere energieloket wat Diemen al heeft, biedt het REL ook een zakelijke variant die gericht is verduurzaming van bedrijven. De dienstverlening betreft het inrichten en onderhouden van een digitaal energieloket, met als extra optie een KCC (klantenservice) functie.	
Zoncoalitie	
Doelgroep: bedrijven	Website
Zoncoalitie is een platformorganisatie die bedrijven ondersteunt bij het ontwikkelen van een business case (incl. subsidieaanvraag) en het realiseren van PV installaties via onderaannemers. Zoncoalitie heeft grootschalige projecten gedaan, o.a. voor gemeente Amsterdam.	
Lens	
Doelgroep: bedrijven, woningcorporaties	Website
Lens kan ondersteuning bieden bij het ontwikkelen van een business case (o.a. via ESCO of ontzorging bij subsidieaanvraag) en het realiseren van PV installaties. Lens werkt regelmatig voor platformorganisatie Zoncoalitie als uitvoerder en kan grote projecten aanpakken.	
Klimaatroute	
Doelgroep: bedrijven en sportverenigingen	Website
Adviesbureau Klimaatroute begeleidt bedrijven, sportverenigingen en particulieren richting energiebesparing, waar duurzame opwek onder kan vallen. Via een quickscan worden de mogelijkheden geschetst. Klimaatroute kan daarna begeleiden bij het aanvragen van offertes.	
Sport NL Groen	
Doelgroep: sportverenigingen	Website
Sport NL Groen is een initiatief van o.a. NOC NSF en biedt via een adviestool advies over verduurzaming aan sportverenigingen. Daarnaast biedt het platform een begeleidingstraject aan, waarbij een energiecoach een energieplan op maat maakt.	
Republiq	
Doelgroep: maatschappelijk vastgoed (woningcorporaties + gemeentelijk vastgoed)	Website
Republiq is een data consultancy bureau gericht op maatschappelijk vastgoed, waarbij verduurzaming een belangrijk thema is. Republiq adviseert over strategische keuzes, waardering en haalbaarheid, en management van grootschalige vastgoedprojecten.	

9. Bijlage IV – Selectiecriteria ontzorgende partij(en)

Onderstaande selectiecriteria vormen het vertrekpunt voor het Programma van Eisen voor de aanbestedingsprocedure voor één of meer ontzorgende partij(en)

- De ontzorgende partij heeft de capaciteit om dakeigenaren te begeleiden bij het plaatsen van zonnepanelen op grote daken. Zon op grote daken zet in op het realiseren van 20,8 GWh duurzame opwek in Diemen door installaties op grote daken in 2030. De ontzorgende partij gaat zelfstandig te werk om tenminste 2 GWh te realiseren per jaar vanaf 2023.
- De ontzorgende partij heeft speciale aandacht voor het realiseren van coöperatieve daken om zo bij te dragen aan een sociale energietransitie in Diemen, waarin bewoners zonder eigen dak of met beperkte middelen ook kunnen participeren.
- De ontzorgende partij biedt begeleiding voor diverse soorten business cases (o.a. coöperatief en niet-coöperatief), zodat dakeigenaren keuzevrijheid hebben.
- De ontzorgende partij bouwt een contactlijst op van bedrijven, scholen en sportverenigingen. De tool Zonnedakje kan gebruikt worden voor de basis, maar de lijst zal moeten worden gecorrigeerd en verfijnd met andere databronnen.
- De ontzorgende partij biedt begeleiding op maat voor dakeigenaren tot en met het installeren van zonnepanelen. De begeleiding houdt tenminste in:
 - Verkennend gesprek op maat met dakeigenaar, waarbij de ontzorgende partij meedenkt met de dakeigenaar om eventuele obstakels weg te nemen
 - Controle dakconstructie (door of georganiseerd door ontzorgende partij)
 - Hulp bij subsidieaanvraag indien gewenst door dakeigenaar
 - Hulp bij selecteren uitvoerende partij
 - Nazorg totdat de panelen geïnstalleerd zijn
- De ontzorgende partij onderhoudt regelmatig contact met de coördinator van de gemeente via een maandelijks overleg.
- De ontzorgende partij neemt een belangrijk deel van de communicatie naar de doelgroepen voor haar rekening. Dit kan inhouden dat de partij de doelgroepen benadert d.m.v. een brief, het organiseren van een informatieavond (per doelgroep), het delen van succesverhalen van gerealiseerde installaties, het beschikbaar stellen en/of verspreiden van promotiemateriaal, etc. De ontzorgende partij werkt hiervoor samen met de coördinator en communicatieadviseurs van de gemeente. De ontzorgende partij ontwikkelt een communicatieplan voor vier jaren, waarin ruimte is om gaandeweg in te spelen op nieuwe behoeften en ontwikkelingen.
- De ontzorgende partij heeft bij voorkeur een netwerk in de gemeente Diemen.

10. Bijlage V – Begroting

Zon op grote daken 2022-2026		Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3	Jaar 4	Totaalkosten excl BTW	Totaalkosten incl BTW
Q3 2022 t/m Q2 2026							
Stap 1: zakelijk energieloket							
	Opstartkosten: inrichting van het digitale loket (eenmalige kosten)	€ 2.730				€ 2.730	€ 3.303
	Bijhouden van de content (jaarlijkse kosten)	€ 2.258	€ 2.258	€ 2.258	€ 2.258	€ 9.032	€ 10.929
	Fungeren als klantcontactcentrum voor de doelgroepen (jaarlijkse kosten)	€ 2.730	€ 2.730	€ 2.730	€ 2.730	€ 10.920	€ 13.213
Stap 2: activeren en motiveren							
	Brieven printen en versturen (jaarlijks 400 brieven à E2)	€ 800	€ 800	€ 800	€ 800	€ 3.200	€ 3.872
	Filmpjes (jaarlijks één filmpje)	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 4.000	€ 4.840
	Informatieavonden zaalhuur & consumpties (tweemaal per jaar à E300)	€ 600	€ 600	€ 600	€ 600	€ 2.400	€ 2.904
	Informatieavonden uitnodigingen (400 uitnodigingen à E2, tweemaal per jaar)	€ 1.600	€ 1.600	€ 1.600	€ 1.600	€ 6.400	€ 7.744
	Flyers ontwerp (1 maal per jaar)	€ 250	€ 250	€ 250	€ 250	€ 1.000	€ 1.210
	Flyers drukkosten (1 maal per jaar 250 flyers)	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50	€ 200	€ 242
	Overige acties t.b.v. communicatie/ zichtbaarheid	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 4.000	€ 4.840
TOTAAL		€ 13.018	€ 10.288	€ 10.288	€ 10.288	€ 43.882	€ 53.097